

Tytuł: Cudzoziemcy we współczesnej Polsce – „Żyję jakby od nowa”

Scenariusz pochodzi z publikacji „Wspólna przeszłość, wspólna przyszłość”

Program: Ślady Przeszłości

Rodzaj materiału: Scenariusz lekcji

Data publikacji: 2008 r.

Czas:

90 min

Cele lekcji:

1. Zdefiniowanie pojęcia „uchodźca” i możliwych przyczyn bycia uchodźcą.
2. Poznanie życia uchodźcy na podstawie wybranych fragmentów autentycznych historii.
3. Wzbudzenie aktywności nakierowanej na niesienie pomocy potrzebującym.
4. Poznanie tła wydarzeń rozgrywających się podczas wojny w Czeczenii.
5. Zainteresowanie uczniów problematyką związaną z prawami człowieka.

Cele sformułowane w języku ucznia:

1. Dowiesz się, kim jest uchodźca, dlaczego nim się staje i jak wygląda jego życie.
2. Poznając pojedyncze historie dowiesz się, co czuje ktoś, kto musi opuścić swój dom i jak żyje mu się w naszym kraju.
3. Dowiesz się, jakie są najpilniejsze potrzeby uchodźców i zastanowisz się, jak można je zaspokoić

Po tej lekcji uczeń powinien:

1. Wyjaśnić, kim jest uchodźca.
2. Znać podstawowe zagadnienia związane z przymusowym życiem poza ojczyzną.
3. Potrafić wskazać możliwe sposoby poprawy sytuacji uchodźców.

Pytanie kluczowe: Kim jest uchodźca – jakie ma problemy i jak można je rozwiązać?

Metody: burza mózgów, elementy dramy, prezentacja

Forma zajęć: praca w grupach

Materiały: kopie „Historii Uchodźców” ze strony http://www.refugee.pl/refugee_hist/index.html (w zależności od wieku i specyfiki grupy dzieci/młodzieży wybieramy całe wypowiedzi lub ich fragmenty, najbardziej przydatne do lekcji); mapa Europy i Azji.

Przebieg lekcji:

I ZEBRANIE INFORMACJI

1. Zapytaj uczniów, czy wiedzą kim jest „uchodźca” – zapisz ich wypowiedzi. Następnie podaj i zapisz właściwą definicję wg konwencji genewskiej z 1951 roku: „uchodźcą jest osoba, która przebywa poza krajem swego pochodzenia i posiada uzasadnioną obawę przed prześladowaniem w tym kraju ze względu na rasę, religię, narodowość, poglądy polityczne lub przynależność do określonej grupy społecznej”.

Upewnij się, czy uczniowie rozumieją definicję, podając przykłady prześladowań ze względu na wymienione powyżej przyczyny.

2. Zapytaj uczniów, czy znają jakichkolwiek uchodźców żyjących w Polsce – w razie potrzeby zwróć ich uwagę na fakt, że do naszego kraju trafiają uchodźcy m.in. z Czeczenii. Ten fragment lekcji to dobry moment na opowiedzenie uczniom o odmienności religijnej i obyczajowej Czeczenów (w tym np. zakazie jedzenia niektórych potraw), poinformowanie ich o istniejącym w Czeczenii konflikcie, pokazanie na mapie terytorium Czeczenii.

II PRACA W GRUPACH – DRAMA

1. Podziel klasę na 4 grupy. Każda grupa otrzymuje inną historię, jednak wszystkie wypowiedzi opowiedziane przez uchodźców czeczeńskich.

2. Po przeczytaniu tekstu w grupach (10-15 minut w zależności od długości wybranego fragmentu) zapisz na tablicy: „Jestem uchodźcą czeczeńskim w Polsce. To, co czuję to ...” – uczniowie kończą zdaniekorzystając z przeczytanych tekstów. Zapisz na tablicy ich wypowiedzi (np. strach, ulga, smutek, tęsknota, pragnienie powrotu do domu, rozpacz, ból, bezradność, spokój, dezorientacja).

3. Napisz na tablicy: „Jestem uchodźcą czeczeńskim w Polsce. Moje problemy to...” uczniowieponownie kończą zdanie. Zapisz ich wypowiedzi (np. złe warunki panujące w ośrodkach dla uchodźców, problemy z dokumentami, kłopoty finansowe, problemy z porozumieniem się, biurokracja, brak pracy, problemy ze zdrowiem, poniżające traktowanie).

4. Zwróć uwagę uczniów na dodatkowe problemy, z jakimi borykają się uchodźcy (klimat, inne jedzenie, religia i obyczaje), jeśli uczniowie nie wskazali na nie wcześniej.

5. Poproś uczniów, aby biorąc pod uwagę zdobyte wiadomości stworzyli w tych samych grupach plan poprawy sytuacji uchodźców, który mógłby działać w ich miejscowości, gdyby tacy ludzie tam trafili. Uczniowie mogą w ramach zadania stworzyć plan idealnego ośrodka dla uchodźców z określonymi zasadami jego funkcjonowania. W tym punkcie należy uważać,

aby nie ograniczać problemu tylko do umieszczenia uchodźców w ośrodku, choćby najlepiej działającym i przyjaznym dla przybyszy. Istotne jest, aby nakierować myślenie uczniów na takie problemy jak edukacja, praca, integracja ze środowiskiem lokalnym. Warto zaznaczyć, że działają w Warszawie szkoły z klasami integracyjnymi, gdzie uczą się także dzieci czeczeńskie. Zadaj pytanie, jakie mogą mieć trudności i jak można pomóc w tej sytuacji.

6. Uczniowie przedstawiają swoje propozycje rozwiązania problemów uchodźców;

Podsumuj zajęcia wymieniając przyczyny bycia uchodźcą, ich najbardziej odczuwalne problemy i najczęściej pojawiające się w wypowiedziach uczniów sposoby ich rozwiązania.

III PRACA DOMOWA

1. Zadanie domowe dla uczniów – każda grupa może dostać jedno zadanie:

- wyszukaj w materiałach źródłowych bądź w internecie informacje o tradycjach czeczeńskich (potrawy, stroje, taniec);
- znajdź informacje dotyczące położenia i historii Czeczenii;
- znajdź informacje dotyczące przynależności religijnej Czeczenów i ich wyznania;
- zbierz wiadomości dotyczące konfliktu w Czeczenii